

4 ELEKTRİK AKIMLARI

Doğru Akım Devreleri

Dirençler, ısıtıcılar, lambalar, motorlar gibi elektrik devreleri güç kaynaklarına bağlanarak beslenir. Direnç, diyot, kondansatör gibi devre elemanları devreye seri veya paralel olarak bağlanır.

Elektromotor Kuvvet

Emk potansiyelin yüksek olduğu yönde birim yük başına yapılan iř olarak adlandırılır. Birimi voltur.

$$\varepsilon = \frac{dW}{dq}$$

Elektromotor Kuvvet

Güç kaynağının bir iç direnci vardır. Bir direnç ve güç kaynağından oluşan devrede güç kaynağının uçları arasındaki potansiyel farkı

$$\Delta V = \varepsilon - Ir$$

Kapalı bir çevrimde potansiyel farkındaki net yük değişimi sıfır olduğundan

$$\varepsilon - Ir - IR = 0 \Rightarrow I = \frac{\varepsilon}{R + r}$$

Dirençlerin Seri ve Paralel Bağlanması

Dirençler seri olarak bağlandığında, akımın korunumundan her bir dirençten aynı akım geçecektir.

$$R_{\text{eşdeğer}} = R_1 + R_2 + R_3 \dots = \sum_{j=1}^N R_j$$

Dirençler paralel olarak bağlandığında dirençler üzerinden geçen gerilim aynıdır.

$$\frac{1}{R_{\text{eşdeğer}}} = \frac{1}{R_1} + \frac{1}{R_2} + \frac{1}{R_3} \dots = \sum_{j=1}^N \frac{1}{R_j}$$

Kirchhoff Kanunları

Akım Kanunu

Akım taşıyan kolların bağlantı noktasındaki toplam akım, her bir koldan gelen akımların toplamına eşittir. Yükün korunumu !

$$\sum I_{\text{giren}} = \sum I_{\text{çıkan}}$$

Gerilim Kanunu

Kapalı bir devrede her bir devre elemanı üzerinden geçen gerilimlerinin toplamı sıfırdır. Enerjinin korunumu!

$$\sum \Delta V = 0$$

Akım-Gerilim Ölçümleri

Ampermetre devreye seri bağlanır, voltmetre ise paralel olarak bağlanır. Ampermetrenin iç direnci küçük, voltmetrenin iç direnci sonsuz olmalıdır.

FIZ2205 - AYŞE KAYAŞAS

Kondansatörün Yüklenmesi

Güç kaynağı, kondansatör ve dirençten oluşan seri bir devrede kondansatörün plakaları arasında depolanan yük miktarı:

$$q(t) = C\varepsilon (1 - e^{-t/RC}) = Q(1 - e^{-t/RC})$$

kondansatörden geçen gerilim:

$$V_c(t) = \frac{q(t)}{C} = \varepsilon (1 - e^{-t/RC})$$

devreden geçen akım:

$$I(t) = \frac{dq}{dt} = \frac{\varepsilon}{R} e^{-t/RC} = I_0 e^{-t/RC} +$$

$\tau = RC$ zaman sabitidir.

Kondansatörün Boşalması

Güç kaynağı, kondansatör ve dirençten oluşan seri bir devrede kondansatör "Q" kadar yüklendikten sonra direncin bir ucu devreden çıkarılırsa kondansatör direnç üzerinden boşaltılmış olur.

$$q(t) = Q e^{-t/RC}$$

$$V_c(t) = \frac{q(t)}{C} = \frac{Q}{C} e^{-t/RC}$$

$$I(t) = \frac{dq}{dt} = \frac{Q}{RC} e^{-t/RC}$$

KAYNAKLAR

Bu ders notları aşağıda verilen kaynaklardan derlenmiştir. Detaylı bilgi için bu kaynaklara başvurulabilir.

- Elektrik ve Magnetizma - 2, Berkeley Fizik Dersleri Edward M. Purcell
- Elektromagnetik Teori / David J. Griffiths
- MIT "Physics 8.02 Electricity and Magnetism" ders notları

<http://web.mit.edu/viz/EM/visualizations/coursenotes/index.htm> (son eriřim tarihi:18 Kasım 2017)

- University of Colorado Boulder "PHYSICS 1120" Ders notları

https://www.colorado.edu/physics/phys1120/phys1120_sp08/notes/scan_table.html (son eriřim tarihi 18 Kasım 2017)

- Mühendislik Elektromanyetiđinin Temelleri David K. Cheng,
- Fen Bilimcileri ve Mühendisler için Fizik, D.G. Giancoli